

2014 Yuumdã Zeyembã koobã manesem zu-raad bãmb10

Manesem 1 2014 Yuumdã yu zeyembã tusa koosg yuum 19 soaba . Sën sung ne pipi tusa koob 1996 yuumdã , zïig vëenem kaseng sën zu n zïndi , sën yuud egtaar dãmb Miliyaar 1, 8 (sën boond tu akr sõor sën yuud Miliyaar dãmb 4 sën yaa pipi) la b ko tu yu sõama. Rënda mamsda koabg pugë pis-nii (80 0/0) n yuud Sin bu IYESA zi- koodsã fãa waoglem. B v igla zeyembã koobã zïis vëenem Tëms 28 puse 2014 Yuumdã. Vëenem kãng paasa sën yuud naoor 100, sën sung ne egtaar milyõ 1,7 1996 Yuumdã tu ta egtaar milyõ 181,5 2014 Yuumdã ; egtaar milyõ 6, 3 sã n na n mak ne egtaar milyõ a 5 2013 Yuumdã, yaa yuumd pugë paosg sën tõe n ta a 3 bu a 4 koabg pugë (3 à 4 0/0) . Paasg kãng naoor 100 kutdame tu zeyembã koobã yaa yam paalg b sën n yaool n duk zamaana kibar puga. Bũmb ning sën be : b wata ne yõodo. Tëms nins sën n kood b zeyembã tusa sõor paasa wusgo, sën sung ne a 6 1996 Yuumdã tu ta bãmb 28 2013 Yuumdã.

Manesem a 2 Ka -koaadbã sõor sën kood zeyembã tusa. 2014 Yuumdã, ka- koadb milyõ 18 tu 90 koabg pugë (90 0/0) yaa tu ka-- kood bõonese sën ya naong rãmba koo zeyembã tus put vëenem sën tat egtaar milyõ 181 Tëms 28 puse. ka- koadbã yaa neb sën pa yeysd ne bõn - yood sën tõe n wa ye. B paasa koodã biis sõmblem sën tũud ne yaalg kaoosgd (n kit tu zeyembã tusa koobã vëenem zems egtaar milyaar 1, 5 tu sõng ne wetã koglgõ) . Woto ka-kood bõonesã milyõ 7,1 sën be Sindã ,ne milyõ 7,7 sën be Ëndã yãka yam tu ko lamd buud sën boond tu kotõ bete(Bt) tu puugã vëenem yuud egtaar milyõ 15 2014 Yuumdã ka- kood bõonesã 415000 sën be Filipindã paama zeyembã kamaanã.

Manesem 3 Politikã ratem kaseng na n kutame tu Bãnglades koos a pipi soab Bt Brënzal/ Woberzindã. Bãng lades sã yaa tën- bil sën tar nin-buiid milyõ 150 saka zeyembã zë- biisã koob 2013 yuumd zi- likr kiuug rasem 30 daare yaa Bete Woberzind sën yaa këega sën be ka-koaad bõonesã putã pus sën sing 2014 Yuumde yuum paalg rasem 22 sën dat n wilg tu sën pa ta rasem 100 b sakrã loogr zugë. Tuum kãngã ra pa tõe n paam pidsg tu pa tũ ne goofneerã sõngr ye, sën yuud fãa koobã tuum Ministrã a Matuya Kodiri kõ m mengã . Manesem kãng segd n yu mamsg sën yaa vëenega tën- bõonesa fãa yïnga . Rũndã rũndã wã Bãnglades zoe n mamsda pom biyoteknozika koobo la a baood zeyembã lamdã ne muyã koob soaya.

Manesem a 4 Zeyembã ko -paals këere b sën yaool n kõ noor tu b ko wã yaa. Pom de tæer IYESA tênga puga ne zë- biis(Woberzind) Bãnglades têngë wã.2014yuumdã IYESA koo noor tu b ko zeyembã ko- paals buud a yiibu: pom de tæer yinat, sën yaa rub yëgr sën pa tar kritamiid kãnserozen wusgo la a boogd bõn- sãamdmã ne lizern sën pa tar liyin, yerine ma kk 179(Harvxtra), la sën wat ne rub sën këed yïngã pug manesem sõngo la sën wa ne bi-sõama(lizernna yaa rumsã yamd koob pipi soab a sën maandë wã . Ëndonezi koo sor “kiltivãans sën yaa soza TH ne beng a yembre pa zoet bõn yo-yugd , la sën tõe n bud 2016 yuumdã Viyetnaam koo noor tu b ko pipi soab zeyembã kamaanã (th ne RI) 2014 YUUMDÃ. Sën paas ne zeyembã koodã nebã sën paamdã (kamaan pælgã sën be Afirik di siidã beteraav sikryæer ne kamaan bugsgã sënbe IYESA ne Kanada wã. Papaye ne kurzã sën be IYESA wã) zeyembã ko-paalã tara zë- biisã zu-raoogo (Brëzallã) sën be Bãngladesã ne pom de tæerã sën be IYESA. Pom de tæerã koobã yaa a 4soab ãndũni wã wã puga, la a tõe n sõnga ne rubã koglg tẽms pus wa Sund(pom de tæer puug ^egtaar milyõ 6), Ënd(milyõ a 2) ne IE (milyõ a 2).

Manesem a 5 Těms a 5 sěn yaa zu- raad ne zeyembã tusã koobo.;

IYESA ketě n yaa taoor soab ne egtaar milyõ 73,1(pis-naas koabg pugě fãa gillã) la sě paase pis wae koabg pugã 900/0 sěn kěed ne koodã zu-raadã suka ; kamaanã (930/0 b sěn koodã) soza(94 0/0 la lamdã 96 0/0)Berezul yaool n yu limor a 1 sěn kěed ne vëenema yaalgr yuumd ne a to pugya yuum a 5 sěn loogã IYESA zinda pipi zĩigě 2014yuumdã ne egtaar milyõ a 3 tu Berezul tar egtaar milyõ a 1,9.

Manesem toor zall sěn be yaa tu Berezul koo soza sěn tar TH/ R wusg vëenem egtaar milyõ 5, 2 tuumdã sunggr yuum a 2 soa yĩnga.

Arzãntind ketě be 3 soab zĩig ne egtaar milyõ 24,3 sěn wilgd t'a sunga ne sěn kěed ne 2013 Yuumdã milyõ 24,' Ěnd bee zĩig a 4 soaba, t'a lamdã puug vëenem ta egtaar milyõ 11,6 / 11, 0 2013 yuumdã)ne tuum kãng sakrã sěn ta 95 0/0 . KKanada yaa a 5 soab ne egtaar milyõ 11,6 ne kolza wusgo n paas tuumdã maanego sěn ta (950/0) . 2014 yuumdã tẽmsã zu-raad a 5 wã , tẽng fãa koo vëenem sěn yud egtaar milyõ 10 n kõt yěbgr sěn tar pãng beoog yidgrã yĩnga.

Manesem a 6 Zeyembã kamaana b sěn kō IYESA t'a sakd warã 2013 Yuumdã vëenem paasa sěn yud naoor a 5 2014 Yuumdã. Zeyemb Durugaar teyem kamaanã sěn sakd warã b sěn bud-a pipi IYESA 2013 yuumdã paasa sěn tat naoor a 5 ?5n kut t'a paasgã loog egtaar 50000 2013 yuumdã n ta egtaar 275000 2014 Yuumdã tu tũud ne ka- koaadbã sakre. Tu kō tuum kãngã Partenarya Piblik- Pirve kamaan sěn yaa sōama ne kooma Afirik zamaanã tu b boond tu (WEMA) t'a tulsma yaa tu kō Afirik tẽmsã zeyembã kamaan sěn pa zoet warã ka ne 2017 yuumdã.

Manesem a 7 Zeyembã koodã sěn be Afirik zamaana Afirik zamaanã ketě n kěngda taoor t'a warã vëenem boogdě.Afirik di siid egtaar milyõ 2,7) warã wakate. Lamd ning b sěn boond tu kotõ btw ã vëenem paasg Sudã zamaana tõe n taa 50 0/0 pis- nu koabg pugě) tu warã yaool n gudg vëenem paoosg sěn tõe n ta egtaar 0,5 ,Burkina faso zamaane wã . Těms a 7 sěn paase(Kamerun , Ezipt, Gana Kenya , Malawi, Nizerya ne Ugãnda) tōog n mamsa put koob sěn zemse n yaa yaolelem pall sěn sorã kũuni. Bũmb sěn yaa kaseng porze WEMA wã segd n da waa ne zeyembã kamaanã warã yĩnga(TEYES) TS ne bõn-yugdã gũusgu(BETE) BT Afirik di siid 2017 Yuumdã. Tuumdã soay yõgneg sěn tũud ne bãngrã la sěn tar pãngã yaa bũmb sěn segd ne ka-koaadbã ratem la tẽms nins sěn yaa b naong rãmbã.

Manesem a 8 Zeyembã koodã sěn be LIE(UE) IE tẽms a 5 n kell n kěng taoor ne tusã selb egtaar 143016 tu warã vëenem boogr zems 3 0/0 (3 koabg pugě sěn mamsd ne 2013 Yuumdã . Espaye n be taoor ne kamaan btw ã koob egtaar 131,538 tu warã vëenem boog sěn zems 3 0/0 (3 koabg pugě sěn mamsd ne 2013 Yuumdã , la sěn koaadbã taa 316 koabg pugě. Dsã n kumbe , paoosg sěn zemse n zind IE tẽms a 3 puse ,tu boogr zind tẽms a 2 puse, kamaana budb yĩnga.

Manesem a 9 Zeyembã koob sěn wa ne yõodo 2014 Yuumdã vaees n gesg paalg n wilg vëeneg tu yõod toey- toey n zind yuum 20 wã sěn loogã. Vaeesg kaseng sěn maan pall 147 yuum 20 wã sěn loogã wilgame tu yam paala tuumã booga koodã nasaar tutã sěn toě n ta 37 0/0 (37 koabg pugě) tu koodã paoosg tõe nta 22 0/0 (22 koabg pugě) tu ka- koaadbã tõe n paam yõod sěn toě n ta 69 0/0(69 koag pugě). Bi kãens wilgda vëeneg yaolelem biisã ne yuumdã vaeesg a taabã sěn wilgã.

1996- 2013 Yaoolem yuumā koes sēn gānegā wilgame tu zeyembā koodā sōngda ne rulsā wā koglgō, ween- vusugā kaoosgo , sigrā toeengo , tu koodā paasdē sēn tōe nta dolaar IS miyaar 133.,tu ween –vusugā lebgd sōama tu d tōe n bing koodā tumā kg milyō 500 sēn sung ne 1996 yuumdā tu ta 2012 yuumdā. 2013 Yuumdā a yey bala CO wā boogrā ra yaa kg milyaar 28. Woto mamsda mobil dāmb milyō 12,4 b sēn na n yiis soayā zut b yuumd a yembr puga, n koglg bōn- vuul wā la d bing ziis egtaar dāmb milyō 132 1996 yuumdā ne 2013 Yuumdā la tu song ka- koadbā milyō 16,5 ne b zakā rāmb tu b naongā booge; tu fāa tōe n yug neb milyō 65 sēn vi āndūni wā naongā rāmb sūka. Zeyembā kood yaa sōama la b pa būmb fāa tum ye. Tu paam koobā tum yam- paals wa , bōn- buudā toeengo ne būmb nins fāa sēn boogd warā yaa sōama.. n paas zeyembā koodā yaa sōama ne kudemdā koodā.

Manesem 10 Beog yāabo D maan basem yam ne gūusgu la d beolg yuumd pugē tarem d sēn zoe n maan tum wusg yīnga(90 0/0 tu ta 100 0/0) pis- wae tu ta koabg koabg pugē yīnga. Zeyembā koobā sēn pa basd weer ra- tursā yīnga, tēms nins sēn be yidgr pug bi sēn tar b pāngā. Zi bingdema pida ne zeyembā teedo sēn tōe (būmb sēn tūud ne soay kosgo, tusā koob ne b tall keng n wa) n zind yuum a 5 wā sēn watā, te sōama sēn yuud 71 sebr la b kō masina sēn tumdē wā. Sebrā pug yaa kood bu-paals ne teed a tab sēn tōe n song ne koodā bāas la bōn- yugdi wā sēn sāamd n paas moogā tum. Muya b sēn boond tu Ridoore wā kēngda taor ne a koobā mamsgo, la pom de t̃r buud koob sēn sōngd ne tēngā koglgō. Bāngladese, Ēndonezi ne Ēnd zamaana puse. IYĒSA zamaane wā Simpolo zoe n kosa sor pom detēerā b sēn paas-a sōmblem yīnga yinat sēn zabd ne midyu la na boogd sukā.

Naong rāmbā kood, sēn yuud fāa Afirik zamaane wā banandā ne dolikā sēn zabd ne bōn-yoodā wēnda b na n yu sōama. Partenarya Piblik Pirve rāmb tum n yu sōama tēms nins fāa sēn be yidgr pugā la b kōtbnteed b sēn kō noore.

Vaeesg a naas sēn kēed ne PPP wilga būmb wusg sēn pa tūud ye

L' ISAAA yaa sull sēn viglg tu ligd yell ka be tu Sektēer Piblik ne Pirve sull sōngdē

Zeyembā kood vēenem saagr būmb fāa wata ne būmb LISAAA wā kibay piuugr buud fāa puga , soda vugri Ba būmb nins sēn kēed tumdā pug sōor sēn yaa to to. Koes buud toor toor b sēn kō Birif 4 9 de Lisaaa yaa: Global Status of Commercialized Bitech/ GM Crops:

2014 Clive James sēn gulse.

Kibay sēn paasde, kē-y [http:// www.isaaa.org](http://www.isaaa.org) bu y paam tōkre L'ISAAA AfriCenter à+254 20 4223618 wall y tum ēnternet africenter@isaaa.org